

מצוות תשובה באלול

1. ומל ה"א את לבבך ואת לבב זרעך (דברים ל, ו)

תניא בפרקי ר"א בר"ח אלול אמר הקב"ה למשה עלה אלי ההרה שאז עלה לקבל לוחות אחרונות והעבירו שופר במחנה משה עלה להר שלא יטעו עוד אחר ע"ג והקב"ה נתעלה באותו שופר שנאמר (תהלים ט"ז) עלה אלהים בתרועה וגו' לכן התקינו חז"ל שיהו תוקעים בר"ח אלול בכל שנה ושנה וכל החדש כדי להזהיר ישראל שיעשו תשובה שנאמר (עמוס ג') אם יתקע שופר בעיר וגו' וכדי לערבב השטן וכן נוהגים באשכנז לתקוע בכל בוקר וערב אחר התפלה ויש מי שמרבים לומר סליחות ותחנונים מר"ח אלול ואילך (טו"ר או"ח סימן תקפ"ב)

2. ר"ל: מצוות צריכות כוונה (פסחים קיד, ב)

רש"י, רשב"ם: הכוונה הנצרכת היא כוונה לצאת ידי חובת המצווה ולא כוונת טעמי המצווה הב"ח: מצווה שמפורש הטעם בפסוק (ציצית, תפילין, סוכה, תשובה...) לא יצא אם לא כיון הטעם וי"א (פרי מגדים, לבוש...): מן התורה חייב לכוון לצאת ידי מצווה ואם לא כיוון חייב דאורייתא לחזור ולעשותה

3. מצוות ביכורים: לחבר כל מעשה אל שורשו

לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע שנאמר רגזו ואל תחטאו. (ברכות ה) אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש (סוכה נב, ב) בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין. (קידושין ל, ב)

4. מל ולא פרעה כאילו לא מל

והנה פריעה זו שמסירה עור הפריעה מגלה עטרת היסוד שהיא שורש המלכות וכן הוא למטה בכלל ישראל שיש בהם שני חלקי עבודה האחד סור מרע לזכך החומר ממשיכה אחר החומריות ומשיכה אחר היצה"ר, והשני התבוננות וגילוי על הבחינה של חלק ה' עמו ועיקר תורה ומצוות שתכליתן הוא הדבקות אלא שזה דבקות של הנאצל במאצילו... לכן מצונו בבני קטורה שנצטוו על המילה אבל לא על הפריעה משום... שהוא גילוי שורש כנסת ישראל ואינו שייך אלא בכלל ישראל. (בית גמאי, ניצבים עמ' תתתסד, הרב מ.ר. לוריא)

5. יש טעם טוב למצוות

כשלומדים ענייני המצוות, וכשעוסקים בהם בהסכמת אהבה, מעוררים בנפש את האהבה העליונה ממקור ההשכלה האלהית, שיסודן של המצוות מונח שם, וזהו העלאה מלמטה למעלה. וכשמשכילים בשכל טוב עד כמה המצוות נחמדות הן, והלב מתעורר לאהבתן, עד שהידיים וכלי המעשה מתעוררות לעשותן, זהו הורדה מלמעלה למטה. וכשתכונות משני מיני הרעיונות הללו מתמזגות בצורה הגונה, תופיע תכונה נפשית שלמה מאד. (שמונה קבצים א, תלא, הראי"ה קוק)

6. הוא עשנו ולא (לו) אנחנו! אבן יששכר

כשאנו נכנסים לתוך אותה החלקה הרחבה להמקצוע הגדול של דרישת טעמי המצוות, לא נוכל להפטר מהשתוממות על דלות ההפריה בחלק הספרותי החשוב מאד הזה, שלפי תכנו היה ראוי להיות דשן ורחב הרבה יותר משאר מקצועותיה של דרישת התורה. בדורנו זה הננו מרגישים הרבה את חסרון החקירה במחקר הזה החשוב מאד; הדאגה על דבר חזוק היהדות, העיונית והמעשית, מקפת את החלק היותר נכבד מבעלי הכשרון שבקרבתנו, העומדים במעמד מוצק וקים על בסיס היהדות ונכונים להקריב את נפשם עליה. ולכאורה דבר פשוט הוא, שיסוד התחיה ותגברת החיים ואפילו העמדת הכחות במצבם ההוה, צריך הוא להמשך מהזלת אור חיים פנימים, מלח טל של דעה ורגש, הגורם לחבב ולהעמיד את המעשים הנסמכים עליהם. ולתכלית זו הלא העבודה היותר נצרכה היא: הרחבת הדרישה בטעמי המצוות באופן עמוק, המלא חיים מקוריים. (טללי אורות, מאמרי הראי"ה א)